

MUSIC[®] emotion

6-2009

juni
NL € 4,95
BE € 5,45

Pass Labs

XP20 en XA100.5

Pioneer

BDP-LX91

**EN VERDER:
FABRIEKSBEZOEK PROJECTIONDESIGN
INAKUSTIK REFERENCE-SERIES
VERITY FINN EN LEBEN CS-300
YBA DESIGN SERIE; YA201 & YC201**

Hepta
One-A

Pro-Ject
RPM-1

Ultieme muzikale allrounders

'Wat kan het (audio)leven toch mooi zijn', is eigenlijk het eerste wat in mij opkomt als ik samen met More Music vertegenwoordiger Olaf van Wijk, na het dragen en uitpakken van de werkelijk loodzware kartonnen dozen, oog in oog kom te staan met waarschijnlijk één van de allermooiste transistor versterkercombinaties die er op dit moment te koop zijn. Het begint al bij het zeer imposante visuele voorkomen dat termen als 'pride of ownership' een geheel nieuwe betekenis weet te geven. Een grote zacht blauw verlichte meter, geeft op iedere eindversterker continu de ruststroom aan, terwijl de zeer solide en mooi vormgegeven behuizingen van zowel de voor- als mono eindversterkers, daarbij zijn gebouwd als een tank. Ook onderhuids wordt deze kwaliteit in eenvoudige maar hoogwaardige schakelingen onverminderd voortgezet. Kortom, ik ben blij dat er weer eens een Pass set in de luisterruimte staat opgesteld.

Mijn laatste privé ervaringen met dit roemruchte Amerikaanse audiomerk dateren alweer van anderhalf jaar geleden, toen ik in mijn luisterruimte een Pass Labs X1 voor- en X250.5 stereo eindversterker te logeren had. Ik kan mij nog als de dag van gisteren het heerlijke rijke en licht warme muzikale karakter herinneren, gebed in een ruim opgezet stereobeeld en met een werkelijk prachtig gedefinieerd, rollend laag. De weergave had op een heel natuurlijke wijze een enorme kracht en impact, zonder ook maar één moment in ademnood te komen. Het meest opvallende vond ik echter misschien nog wel het 'juiste' en correcte karakter van deze set. Een concertvleugel was bijvoorbeeld binnen een fractie van een seconde qua tonaliteit en dynamische gradaties, zeer herkenbaar als een 'echt' instrument. Een akoestische gitaar bleef heel integer qua afmetingen met herkenbare nylon en metalen snaren en vooral voorzien van een houten klankkast, terwijl een trombone qua weergave precies het precaire evenwicht wist te bewaren tussen volheid en het heldere raspen van

►NEXT

de metaalklank. Dit lijkt misschien een stel heel vanzelfsprekende eigenschappen, maar de dagelijkse praktijk leert dat het uiteindelijk maar weinig merken is gegeven, om al deze eigenschappen tot één gerijpt en goed in balans zijnd totaalgeluid samen te smeden. Vooral bij transistorproducten blijkt dit over het algemeen moeilijker realiseerbaar te zijn dan voor de vaak van nature al klankkleurrijkere en van meer natuurlijke bovenharmonische voorziene buizenproducten. Pass Labs is hier dus als merk een gunstige uitzondering op met een realistisch muzikale ietwat warme klankbalans, zonder echter ook maar een moment suf of sloom te worden.

XP20 voorversterker

De toenmalig door mij gebruikte X1 voorversterker is inmiddels niet meer in productie en de opvolgende nieuwe serie is sterk vereenvoudigd en bestaat in plaats van vier, nu uit nog maar twee modellen. De 'instap' XP10 bezit één enkele behuizing terwijl het hier geteste topmodel XP20, uit twee exemplaren bestaat (per behuizing 43,1 cm breed, 10,1 cm hoog en 30,4 cm diep. Gewicht 24,5 kg met verpakking). Hierdoor is meer ruimte ontstaan om de cruciale onderdelen verder uit elkaar te plaatsen en is bij de XP20 naast een extra 'tape loop' functie, de complete voeding in de tweede behuizing ondergebracht. Samen met het terugbrengen van het aantal modellen is ook het uiterlijk geheel veranderd. Had de oude serie nog visueel de nodi-

ge raakvlakken met de eindversterkers, deze nieuwe XP20 lijkt bijna geheel willekeurig te zijn vormgegeven. Wat overigens beslist niet wil zeggen dat er uiteindelijk geen smaakvol en aantrekkelijk geheel is ontstaan, want ook deze voorversterker ademt het woord high-end uit al zijn poriën. De behuizing is daarbij bijzonder goed afgewerkt, met nauwelijks zichtbare naden en mooie vloeiende overgangen en een strakke belijning. Het meest opvallende bedieningselement op de voorzijde is ongetwijfeld de volumeregelaar. Gevat in een zwarte metalen ring komt deze gedeeltelijk uit de bovenzijde zetten. Iets wat mijn inziens net voor de benodigde extra visuele spanning zorgt om het apparaat op te laten vallen. Pal links daarnaast is een smalle blauwe en vooral ook op afstand goed afleesbare display zichtbaar. Hierop kunnen instellingen worden afgelezen als volumenniveau, ingang, balans en mute. De intensiteit van de display is in drie standen instelbaar en mede door de slechts vier andere druktoetsen (ingangskeuze omhoog of omlaag, menu en mute), toont de voorzijde bijzonder overzichtelijk en opgeruimd. De achterzijde toont eenzelfde soort beeld en is mooi strak en overzichtelijk van opbouw met gebruikmaking van een zeer goede kwaliteit connectoren en voorzien van zowel gebalanceerde als single ended in- en uitgangen. De robuuste uit aluminium vervaardigde bijgeleverde afstandsbediening ligt goed in de hand met kleine drukknopjes die een precies drukpunt bezitten.

Oog voor detail

Ook al komen de oorspronkelijke basisideeën nog altijd van ontwerper en merkeigenaar Nelson Pass, de hedendaagse uitwerking wordt in alle tegenwoordige Pass modellen verwezenlijkt door Pass rechterhand, Wayne Colburn. Ten opzichte van de oudere generatie is er veel winst geboekt. De inwendige lay-out van de oorspronkelijke voorversterkers is compleet herzien waarbij op detailniveau vele nieuwe ideeën zijn uitgevoerd. Zo is het uiteindelijk gelukt om met minder onderdelen, zowel betere meetwaarden als een beter geluid te bereiken en dat is knap. Zaken als ruis, vervorming, kanaalscheiding, resolutie, etc. zijn dan ook sterk verbeterd ten opzichte van de vorige generatie.

XA100.5 mono eindversterker

De eindversterkers bij Pass Labs zijn al jarenlang onderverdeeld in een X en XA serie. De X reeks bevat eindversterkers die tot een beperkt vermogen in klasse A werken en daarboven overgaan in klasse AB. Deze modellenlijn bestaat uit zeer krachtige eindversterkers met vermogens van 150 Watt per kanaal voor de X150.5 tot maar liefst 1000 Watt voor de X1000.5 mono eindversterkers! Om in dit laatste geval al dat moois te kunnen huisvesten, zijn deze mastodonten ondergebracht in dermate gigantisch grote behuizingen, dat menig binnenhuisarchitect er een acute hartverzakking van zal krijgen. De geheel in klasse A werkende XA modellen, zijn

Gebruikte componenten

Luidsprekers	Master Contemporary C, Verity Finn
Cd-speler	North Star Design T192 + Extremo DAC, Accuphase DP600
Geïntegreerde versterker	Unison Research Performance, Accuphase €-350
Voorversterker	Perreaux SM6-MKII
Eindversterkers	Perreaux 750 P (paar)
Audioracks	Finite Elemente Pagode Master Reference HD12 en HD09
Interlinks	Siltech Royal Signature Empress, MIT Magnum MA, Cardas Golden Cross
Digitale kabel	North Star Design White Gold I25
Luidsprekerkabels	Nirvana SX, Siltech Classic Anniversary 770L
Netkabels	Nirvana PC, Kemp Reference, Essential Audio Tools Current Conductor, Siltech Royal Signature Ruby Hill II
Akoestische voorzieningen	RPG Modex Plate (4x), Acustica Applicata DAAD 4 (2x)

op twee Finite Elemente Pagode Master Reference HD09 plateaus, het 24 uur onder stroom zetten en het selecteren en optimaliseren van de meest geschikte (gebalanceerde) kabels, wordt het een heel ander verhaal. De versterkers lijken wel een complete metamorfose te hebben ondergaan en zijn nu weer een echte eenheid met de zo herkenbare Pass klanksignatuur. Deze versterkers reageren sterk op de keuze van de gebruikte kabels, waarbij gebalanceerd een evenwichtiger en meer uitgewogen resultaat geeft ten opzichte van single ended. Wanneer pianist Dick Hyman met zijn gelegenheids bigband aftrapt op zijn cd 'From the Age of Swing' (Reference Recordings RR-59 CD), blijkt al snel dat de XP20 voorversterker en XA100.5 eindversterker combinatie over een aanzienlijk hogere verfijning, neutraliteit en oplossend vermogen beschikt dan de toenmalig beluisterde X1 en X250.5 combinatie. Er is meer rust en een beduidend lagere stoorvloer waarneembaar. Hierdoor worden zelfs de kleinste microdetails zonder enige versluiering weergegeven en blijft het geluidsbeeld ook op zeer zachte afspeelniveaus nog helemaal in tact. Bij het nummer 'Soft Winds' gaan werkelijk alle remmen los en wordt een zeer hoge mate aan punch en realisme neergezet. Door de hoge resolutie is de luchtige ruimtelijkheid van Concert Hall A van Suny Purchase in New York, wer-

kelijk schitterend hoorbaar en zijn het vooral de zachte passages die de meeste indruk maken. Door de meer natuurlijke en neutralere weergave ben ik sneller in staat de techniek te vergeten en kan ik mij volledig overgeven aan de muziek. Na Dick Hyman is Harry Bellafonte met zijn concerten in Carnegie Hall (LSOCD 6006), iets totaal anders. Deze opname uit 1959(!) is een toonbeeld van sfeer en muzikaliteit en is ondanks zijn leeftijd, heel erg goed opgenomen en bewaard gebleven. Nu komen de echte kwaliteiten van deze nieuwe Pass Labs versterkers pas echt naar boven, want Harry wordt wel zo vloeiend, emotioneel geladen en op sommige momenten zelfs breekbaar voor het voetlicht gebracht, als ik nog maar weinig transistorproducten heb horen doen. Deze Pass set heeft ondanks het feit dat er transistoren en geen buizen in worden gebruikt, wel een aantal belangrijke eigenschappen van een single ended buizenontwerp, gecombineerd met de schier eindeloze kracht van een grote, krachtige maar ook genuanceerd spelende transistor eindversterker! Nummers als het rustige en gevoelig gezongen 'Sylvie' en het bombastische en zeer dynamische 'Mama look a boo boo', wisselen elkaar dan ook zonder ook maar een krimp te geven, naadloos af. Er is enkel aandacht voor de muzikale boodschap en zo hoort het uiteindelijk ook te zijn. Techniek in dienst van de muziek.

Conclusie

Met de hier geteste XP20 voorversterker en XA100.5 mono eindversterkers heeft het merk Pass Labs een nieuw realiteitsniveau weten te bereiken en voor mij zijn het dan ook de beste producten die ik tot nu toe ooit van deze Amerikaanse fabrikant heb mogen beluisteren! De vooruitgang ten opzichte van de voorgangers zijn duidelijk waarneembaar en bestaan eigenlijk uit talloze kleine verbeteringen. Voorbeelden hiervan zijn het eindeloos uitdiepen en optimaliseren van circuits en componenten en (nog) kortere signaalwegen met gebruik van zo min mogelijk onderdelen. Pass Labs is dan ook altijd al meer een merk geweest van evolutie in plaats van revolutie. De uiteindelijk erg goede klankmatige prestaties, samen met de extreem solide en hoogwaardige bouwwijze en de vermoedelijk zeer lange, probleemloze levensduur, rechtvaardigen mijn inziens volledig de hoge aanschafprijzen.

Tekst & fotografie: Werner Ero

PRIJZEN:

PASS LABS XP20 VOORVERSTERKER € 9.300,-
PASS LABS XA100.5 MONO EINDVERSTERKERS
(PER PAAR) € 16.500,-

MORE MUSIC

TEL: 0346-211919
E-MAIL: INFO@MOREMUSIC.NL
WWW.MOREMUSIC.NL

► END